

Integriteitsbeleid

Het nederlandse pensioenfonds

januari 2020

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Opzet integriteitsbeleid	3
3. Doelstelling en uitgangspunten	3
4. Organisatie van het Pensioenfonds	3
5. Reikwijdte van het integriteitsbeleid	4
6. Sancties	4
7. Proces integriteitsrisicoanalyse	4
8. Geïdentificeerde integriteitsrisico's	5
9. Procedures en maatregelen ter beheersing van de integriteitsrisico's	6
10. Inbedding in het integraal risicomanagement	9
11. Verantwoording integriteitsbeleid	9
12. Bekendmaking integriteitsbeleid	9
13. Slotbepalingen	10

1. Inleiding

Integriteit is een wezenlijk kenmerk van een professionele en betrouwbare organisatie. Het bevordert niet alleen de efficiëntie, de interne transparantie en samenwerking, maar ook het vertrouwen.

Het bestuur van Stichting Het nederlandse pensioenfonds (hierna: het Pensioenfonds) heeft in lijn met artikel 19 van het Besluit Financieel Toetsingskader Pensioenfondsen (hierna: Besluit FTK) integriteitsbeleid vastgesteld waarin zij het beleid beschrijft om te komen tot beheersing van de integriteitsrisico's die het Pensioenfonds loopt. De procedures en maatregelen met betrekking tot het tegengaan van belangenverstrengeling als bedoeld in artikel 20 van het Besluit FTK, maken deel uit van dit integriteitsbeleid.

Het integriteitsbeleid is opgesteld op basis van de uitkomsten van de integriteitsrisicoanalyse.

Dit document beschrijft:

- de onderdelen van het integriteitsbeleid;
- de geïdentificeerde integriteitsrisico's;
- de getroffen procedures en maatregelen.

2. Opzet integriteitsbeleid

Het op te stellen integriteitsbeleid zal in ieder geval de volgende elementen bevatten:

1. Doelstelling en uitgangspunten integriteitsbeleid;
2. Beschrijving organisatie Pensioenfonds
3. Reikwijdte integriteitsbeleid
4. Sancties
5. Proces integriteitsrisicoanalyse
6. Geïdentificeerde integriteitsrisico's
7. Procedures en maatregelen ter beheersing van de integriteitsrisico's
8. Inbedding in het integraal risicomanagement
9. Verantwoording integriteitsbeleid
10. Bekendmaking integriteitsbeleid
11. Vaststelling en inwerkingtreding

Voor zover op dit moment mogelijk zijn de bovengenoemde elementen in de volgende hoofdstukken nader uitgewerkt.

3. Doelstelling en uitgangspunten

Doelstelling van het integriteitsbeleid is het stimuleren dat het Pensioenfonds en aan het Pensioenfonds 'verbonden personen' op alle niveaus handelen in overeenstemming met maatschappelijk geaccepteerde waarden en normen in het algemeen, met de specifieke waarden en normen die gelden voor pensioenfonds in het bijzonder en uiteraard met de toepasselijke wet- en regelgeving.

Tevens is het doel van het integriteitsbeleid om inzicht te verschaffen aan interne en externe partijen over de onderkenning van integriteitsrisico's en de genomen beheersmaatregelen.

Het beleid van het Pensioenfonds is erop gericht om integriteitsrisico's tot een aanvaardbaar niveau te beperken en zo snel mogelijk adequate maatregelen te nemen mocht zich (een kans op het ontstaan van) een integriteitsrisico voordoen. Dit geldt zowel voor de eigen organisatie als voor uitbestedingsrelaties en overige tegenpartijen.

Integriteitsbeleid is daarmee de pijler onder een van de doelstellingen van het Pensioenfonds: het hebben van een integere bedrijfsvoering.

4. Organisatie van het Pensioenfonds

De organisatie van het Pensioenfonds heeft invloed op de specifieke integriteitsrisico's die relevant zijn voor het Pensioenfonds. Daarnaast spelen de mate en wijze van uitbesteding van diverse activiteiten daarbij een belangrijke rol. De organisatie van het Pensioenfonds ziet er op hoofdlijnen als volgt uit:

1. Het Pensioenfonds heeft een onafhankelijk bestuursmodel.
2. Het bestuur heeft uit haar midden een aantal commissies benoemd.
3. Het bestuur heeft sleutelfunctiehouders benoemd op Actuarieel, Audit en Risicomanagement gebied.
4. Het Pensioenfonds beschikt over een of meerdere belanghebbendenorganen.
5. Het intern toezicht wordt uitgeoefend door een Raad van Toezicht.

6. Het Pensioenfonds heeft haar belangrijkste bedrijfsprocessen en -activiteiten uitbesteed aan derden (uitbestedingsrelaties) en maakt gebruik van externe adviseurs, een compliance officer, een externe accountant en een certificerend actuaar.

5. Reikwijdte van het integriteitsbeleid

Het integriteitsbeleid is van toepassing op het Pensioenfonds als mede op de verbonden personen van het Pensioenfonds. In de gedragscode van het Pensioenfonds is een overzicht opgenomen van de groepen die door het bestuur zijn aangemerkt als verbonden personen.

6. Sancties

Het door de verbonden persoon in strijd handelen met het integriteitsbeleid en/of de gedragscode wordt beschouwd als een ernstige inbreuk op het vertrouwen dat het Pensioenfonds in de verbonden persoon moet kunnen stellen. Een dergelijk handelen kan reden zijn tot het opleggen van een sanctie, afhankelijk van de ernst van de overtreding en afhankelijk van de aard van de relatie tussen de verbonden persoon en het Pensioenfonds, zoals:

- een waarschuwing aan betrokkene;
- het ongedaan maken van het door de verbonden persoon behaalde voordeel;
- schorsing of andere disciplinaire of arbeidsrechtelijke maatregel waarbij ontslag op staande voet niet wordt uitgezonderd;
- een (mogelijke) melding van de overtreding aan:
 - het bestuur;
 - De Nederlandsche Bank (DNB) en/of de Autoriteit Financiële Markten (AFM).

Het voorgaande laat onverlet een vordering tot schadevergoeding en/of aangifte bij de justitiële autoriteiten.

7. Proces integriteitsrisicoanalyse

Onder integriteitsrisico wordt in dit integriteitsbeleid verstaan: het gevaar voor de aantasting van de (goede) reputatie, alsmede de bestaande en toekomstige bedreiging van het vermogen of resultaat van het Pensioenfonds.

Het doel van het Pensioenfonds is het integriteitsrisico zoveel mogelijk te beperken. Daartoe voert het Pensioenfonds ten minste jaarlijks en op systematische wijze een integriteitsrisicoanalyse uit.

Hierbij zal het volgende proces worden doorlopen:

1. risico-identificatie van reeds bekende integriteitsrisico's en nieuwe minder voor de hand liggende integriteitsrisico's (ook wel 'witte vlekken'). Hierbij wordt tevens gekeken naar de verschijningsvormen van de integriteitsrisico's (scenario's);
2. risicoanalyse bestaande uit een kans/impact analyse;
3. inventarisatie bestaande beheersmaatregelen en indien nodig formuleren van passende aanvullende maatregelen (ook wel 'aanvullende acties');
4. monitoren van de risico's en aanpassingen doorvoeren waar nodig.

In de risicoanalyse zal onderscheid worden gemaakt tussen:

- het bruto risico: het risico zonder rekening te houden met beheersmaatregelen die zijn getroffen om de kans en/of impact te beperken;
- het netto risico: het risico dat overblijft nadat het Pensioenfonds via de beheersmaatregelen gereageerd heeft op het bruto risico;

Op grond van het vastgestelde netto risico afgezet tegen de risk appetite wordt vervolgens bepaald of en welke aanvullende acties noodzakelijk worden geacht. Het Integraal Risicomanagement Beleid is vastgesteld op basis de risk appetite.

Het integriteitsbeleid zal jaarlijks aan de hand van de integriteitsrisicoanalyse worden geëvalueerd en indien noodzakelijk worden bijgesteld.

8. Geïdentificeerde integriteitsrisico's

Het Pensioenfonds onderkent de volgende integriteitsrisico's:

Nr.	Naam	Beschrijving
1	Witwassen	Het door het Pensioenfonds (of sub-organisatie) uitvoeren van transacties/beleggen van Pensioenvermogen waarbij mogelijk crimineel verkregen geldsommen gemoeid zijn met als doel dit te verbergen zonder dat bewezen kan worden dat ontvangst illegaal was en zodoende te voorkomen dat het geld door justitie of belastingdienst in beslag wordt genomen.
2	Fiscale fraude	Door een onjuist beeld van de werkelijkheid aan de autoriteiten voor te schotelen wordt ten onrechte minder of geen belasting geheven, of wordt een voordeel ten onrechte toegekend.
3	Corruptie (omkoping)	Het politieke, sociale of economische verschijnsel waarbij iemand in een machtspositie ongeoorloofde gunsten verleent in ruil voor wederdiensten of als vriendendienst.
4	Omzeiling sanctiewetgeving	Financiële en/of economische handelingen (vaak via derde landen of -personen) die ertoe leiden dat goederen of geld toch in een gesanctioneerd gebied of op een gesanctioneerd terrein terechtkomen.
5	Terrorismedinanciering	Het rechtstreeks of via derden financieren van groeperingen die zich bezighouden met vormen van terrorisme (leningen, beleggingen, betalingen).
6	Belangenverstrengeling inclusief: *) Nevenfuncties *) Relatiegeschenken *) Privébelangen, inclusief voorwetenschap *) Privérelaties	Duidt op een situatie waarbij iemand meerdere belangen dient, die een zodanige invloed op elkaar kunnen uitoefenen dat zijn integriteit ten aanzien van het ene of het andere belang in het geding komt.
7	Interne Fraude	Een vorm van bedrog binnen de eigen onderneming waarbij de zaken worden anders voorgesteld dan ze zijn, door op papier of digitaal een onjuiste weergave te geven van de werkelijkheid.
8	Externe Fraude	Een vorm van bedrog naar een derde toe waarbij de zaken anders worden voorgesteld dan ze zijn, door op papier of digitaal een onjuiste weergave te geven van de werkelijkheid.
9	Cybercrime	Een vorm van criminaliteit met ICT (bedrijfssystemen) als middel én doelwit.
10	Maatschappelijk onbetamelijk gedrag	Gedrag in het maatschappelijk verkeer dat volgens de binnen Het Pensioenfonds geldende normen als onbetamelijk wordt beschouwd.
11	Marktmanipulatie	Risico dat stakeholders marktsituatie manipuleren danwel misbruik maken van marktkennis voor (eigen) geldelijk gewin
12	Uitkeringsfraude	Een vorm van bedrog waarbij een derde partij op onrechtmatige wijze middelen onttrekt aan het Pensioenfonds.

9. Procedures en maatregelen ter beheersing van de integriteitsrisico's

Ter beheersing van de in hoofdstuk 8 genoemde geïdentificeerde risico's beschikt het Pensioenfonds over de volgende procedures en maatregelen.

- **Gedragscode en insiderregeling**

De gedragscode bevat voorschriften ter voorkoming van belangenverstrengeling en van misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij het Pensioenfonds aanwezige informatie of zaken. Het bestuur wordt door de compliance officer ondersteund op het toezien van de naleving van de gedragscode.

De voorschriften in de gedragscode zien onder meer op:

- relatiegeschenken/giften,
- uitnodigingen;
- nevenfuncties;
- voorwetenschap;
- financiële belangen in zakelijke relaties;
- bedrijfsmiddelen, en
- omgang met vertrouwelijke informatie.

In de gedragscode is een insiderregeling opgenomen met het doel om bij bepaalde transacties (de schijn van) handelen met gebruik van voorwetenschap en vermenging van zakelijke en privébelangen te voorkomen.

Het Pensioenfonds dan wel de compliance officer namens het Pensioenfonds houdt een overzicht bij van alle giften, relatiegeschenken, aangenomen uitnodigingen, persoonlijke transacties en nevenfuncties.

In het jaarverslag van het Pensioenfonds wordt inzicht gegeven in de door de bestuursleden, leden van de Raad van de Toezicht en leden van het belanghebbendenorgaan resp. de belanghebbendenorganen uitgeoefende relevante nevenfuncties. Daarbij wordt tevens aangegeven of een nevenfunctie al dan niet betaald is.

- **Klokkenluidersregeling**

In de klokkenluidersregeling is aangegeven welke stappen gevolgd worden als het vermoeden bestaat dat er sprake is van een misstand binnen het Pensioenfonds. Doel van deze regeling is het voorkomen van schade aan de beheerste en integere bedrijfsvoering en goede naam van het Pensioenfonds, alsmede het beperken van mogelijke gevolgschade. Anoniem melden van een mogelijke misstand is mogelijk. Daarnaast bevat de regeling waarborgen voor de bescherming van de verbonden persoon (i.c. de klokkenluider), die te goeder trouw melding maakt van (potentiële) misstanden.

Alle meldingen kunnen zowel schriftelijk, elektronisch als mondeling worden gedaan, waarmee de meldingsdrempel zo laag mogelijk gehouden wordt. De compliance officer houdt hiervan een register bij.

Bij de (beoogde) uitbestedingspartijen zal geïnventariseerd worden of zij beschikken over een klokkenluidersregeling. Dit is onderdeel van het uitbestedingsbeleid van het Pensioenfonds.

Het bestuur met ondersteuning van de compliance officer ziet toe op de naleving van de klokkenluidersregeling.

- **Klachten- en geschillenregeling**
Ten aanzien van de eventuele benadeling van derden heeft het Pensioenfonds een klachten- en geschillenregeling opgesteld. Op grond van deze regeling heeft een deelnemer of een andere belanghebbende het recht om bij het Pensioenfonds een met redenen omklede schriftelijke klacht in te dienen over de wijze waarop hij/zij door het Pensioenfonds is bejegend of tegen een (schriftelijke) beslissing van het Pensioenfonds inzake voor hem of haar uit de deelneming voortvloeiende rechten en plichten in beroep gaan. De klachten- en geschillenregeling beschrijft wat onder een klacht en een geschil wordt verstaan en hoe de procedure voor het afhandelen van de klacht en een geschil, eruit ziet. De klachten- en geschillenregeling wordt gepubliceerd op de website van het Pensioenfonds. Op deze wijze hebben belanghebbenden te allen tijde toegang tot deze regeling.
- **Beloningsbeleid**
Het Pensioenfonds beschikt over beheerst en duurzaam beloningsbeleid dat is vastgelegd en openbaar wordt gemaakt. Dit beleid is van toepassing op de leden van het bestuur, de leden van een belanghebbendenorgaan, de leden van de Raad van Toezicht, de medewerkers van het bestuursbureau, uitbestedingsrelaties en overige externe dienstverleners.
- **Uitbestedingsbeleid**
Het uitbestedingsbeleid van het Pensioenfonds bevat diverse uitgangspunten, voorwaarden en criteria ter waarborging van een integere en beheerste bedrijfsvoering van de uitbestedingsrelatie. In het algemeen geldt dat het bestuur voor de uitbestede activiteiten contractueel met haar zakelijke relaties vastlegt dat zij zijn gehouden aan de vigerende wet- en regelgeving. Dit betekent onder meer dat elke (beoogde) uitbestedingsrelatie beschikt over een gedragscode die minimaal gelijkwaardig is aan de gedragscode van het Pensioenfonds of bereid is zich te conformeren aan de gedragscode van het Pensioenfonds. Ook is elke uitbestedingsrelatie verplicht om een (dreigend) incident in zijn organisatie onverwijld te melden aan het Pensioenfonds. Verder zorgt het Pensioenfonds ervoor dat zij zicht heeft op het beloningsbeleid van haar uitbestedingsrelaties om te voorkomen dat ongewenste beloningsprikkelers bij uitbestedingsrelaties de belangen voor het Pensioenfonds in gevaar kunnen brengen. Bovendien neemt het Pensioenfonds het beloningsbeleid mee als criterium in het selectieproces.

Het Pensioenfonds toetst bij de vermogensbeheerder en de administrateur op naleving van de Sanctiewet door het opvragen van een verklaring hieromtrent. Indien een vermoeden bestaat dat een vermogensbeheerder belegd heeft of van plan is te gaan beleggen in een uitgesloten instelling of organisatie, zal het Pensioenfonds onmiddellijk maatregelen nemen. Naast genoemde beheersmaatregelen volgt het Pensioenfonds mededelingen van DNB inzake de sanctiewetgeving en gaat zij bij haar vermogensbeheerders periodiek na of zij hieraan voldoen.

Tot slot voorziet het uitbestedingsbeleid ook in waarborgen voor de privacy en vertrouwelijke omgang met gegevens die schriftelijk worden vastgelegd met de uitbestedingsrelatie.

Voorbeelden hiervan zijn:

- het Pensioenfonds komt met de uitbestedingsrelatie overeen dat de door het Pensioenfonds aangeleverde gegevens niet voor andere doeleinden worden gebruikt;
- met uitbestedingspartijen die over persoonsgegevens van de deelnemers kunnen beschikken wordt een verwerkersovereenkomst opgesteld.
- bij uitbesteding van activiteiten dient de uitbestedingsrelatie voldoende te waarborgen dat indien hij werkzaam is voor meer dan één opdrachtgever de gegevens en bestanden van de verschillende opdrachtgevers logisch gescheiden zijn en privacy aspecten zijn gewaarborgd. Dit wordt in de uitbestedingsovereenkomst vastgelegd.

Jaarlijks voert het bestuur een evaluatiegesprek met de uitbestedingsrelatie. De omgang met/beheersing van het integriteitsrisico als onderdeel van het uitbestedingsrisico is een terugkerend gespreksonderwerp.

- **Informatiebeveiligingsbeleid**
Het Pensioenfonds heeft informatiebeveiligingsbeleid opgesteld waarin zij op hoofdlijnen beschrijft op welke wijze zij invulling geeft aan het beveiligen van informatie en informatiestromen.
- **Auditbeleid**
Het Pensioenfonds heeft auditbeleid opgesteld waarin beschreven is op welke wijze het Pensioenfonds invulling geeft aan de verantwoordelijkheidsverdeling binnen de interne en externe auditfunctie en aan de audit bij uitbesteding.
- **Beleid maatschappelijk verantwoord beleggen**
Het Pensioenfonds beschikt over richtlijnen met betrekking tot maatschappelijk verantwoord beleggen die zijn vastgelegd in de verklaring inzake beleggingsbeginselen (bijlage bij de actuariële en bedrijfstechnische nota).
- **Toetsing (mede)beleidsbepalers**
Aan de geschiktheid en betrouwbaarheid van (mede) beleidsbepalers van het Pensioenfonds en derde partijen worden wettelijke eisen gesteld. De toetsing van de geschiktheid en de betrouwbaarheid van kandidaat-bestuursleden en kandidaat-leden van de Raad van Toezicht en een belanghebbendenorgaan wordt uitgevoerd door DNB. Daaraan voorafgaand beziet het Pensioenfonds, op basis van openbare bronnen of de integriteit van betrokkene vanuit die bronnen niet ter discussie staat en vormt integriteit een vast onderdeel van de werving- en selectieprocedure.
- **Screeningbeleid medewerkers bestuursbureau**
De medewerkers van het bestuursbureau zijn in dienst van het Pensioenfonds. Het Pensioenfonds beschikt over screeningbeleid dat in beginsel van toepassing is op alle integriteitgevoelige functies op het bestuursbureau, ongeacht in welke type dienstverband een functie wordt uitgeoefend. Screening zal plaatsvinden voor aanstelling in de functie c.q. aanvang van de integriteitgevoelige werkzaamheden door de betreffende persoon. Ook vindt screening plaats bij overgang van een niet-integriteitgevoelige functie naar een integriteitgevoelige functie.

De screening houdt – afhankelijk van de functie – in:
 - controle van het identiteitsbewijs;
 - verklaring omtrent het Gedrag (aan te vragen door de sollicitant, medewerker, uitzendkracht of stagiaire zelf);
 - eigen verklaring van de persoon met betrekking tot integriteit (afhankelijk van de functie: nevenfuncties, gegevens over verwikkeling of veroordeling in een strafrechtelijke procedure ter zake van een misdrijf of economisch delict);
 - controle op de werkgevers van de medewerker, uitzendkracht of stagiaire in de laatste vijf jaren en het benaderen van de referenties;
 - toets van de voor de functie relevante diploma's;
 - toets aan het faillissementsregister; en
 - toets aan voorkomen in online bronnen.
- **Jaarlijkse zelfevaluatie functioneren bestuur, Raad van Toezicht en Belanghebbendenorgaan.**
Het bestuur, de Raad van Toezicht en het belanghebbendenorgaan evalueren jaarlijks hun collectieve en individuele functioneren. Hierbij betrekken het bestuur en het belanghebbendenorgaan minimaal eens in de twee jaar een derde partij. De Raad van Toezicht betreft minimaal eens in de drie jaar een derde partij. Het thema integriteit is een vast onderdeel van de evaluatie.
- **Functiescheidingen en controlemethode**
Het Pensioenfonds past (ook in de administratieve organisatie) functiescheidingen en een controlemethode toe waarbij twee verschillende personen of partijen ieder afzonderlijk en zelfstandig de benodigde gegevens verifiëren (4-ogenprincipe).

Daarnaast maken de vermogensbeheerders en de pensioenbeheerder/ pensioenadministrateur uitsluitend gebruik van digitale betalingen en gelden er voor de betreffende medewerkers van die organisaties autorisatieprofielen.

- **Activiteiten ter bevordering van bewustwording van integriteitsrisico's**
Om de bewustwording te waarborgen en te vergroten wordt periodiek in de opleidingsactiviteiten van de fondsorganen aandacht besteed aan:
 - de betekenis, het nut en de noodzaak van integriteitsbeleid in het algemeen;
 - de wijze waarop het Pensioenfonds daar invulling aan geeft;
 - de belangrijkste wet- en regelgeving en interne gedragsregels en procedures met betrekking tot integriteitskwesaties;
 - het leren herkennen van vermeende ongewenste gedragingen en incidenten;
 - het signaleren en weten welke procedures in geval van een incident of ongewenste gedragingen moeten worden gehanteerd.

10. Inbedding in het integraal risicomanagement

Het integriteitsbeleid is ingebed in het integraal risicomanagementbeleid van het Pensioenfonds. Hiermee is zeker gesteld dat het integriteitsbeleid de beleidscyclus doorloopt waarmee ook monitoring en evaluatie terugkeren op de bestuursagenda.

Daarnaast wordt aan elke voorlegger/beslisdocument bij de vergaderstukken voor het bestuur een risico inschatting toegevoegd.

11. Verantwoording integriteitsbeleid

Over de beheersing van integriteitsrisico's legt het pensioenbestuur verantwoording af aan de Raad van Toezicht, die toeziet op een adequate risicobeheersing.

Over het gevoerde integriteitsbeleid en beleidskeuzes voor de toekomst over dit onderwerp legt het bestuur verantwoording af aan het centrale belanghebbendenorgaan.

Na het vaststellen van het integriteitsbeleid is het van belang dat een ieder op wie het beleid van toepassing is de verantwoordelijkheid neemt voor zijn eigen handelen, aanspreekbaar is op zijn gedrag maar ook anderen hierop aanspreekt.

12. Bekendmaking integriteitsbeleid

Het bestaan van het integriteitsbeleid wordt periodiek onder de aandacht gebracht van de verbonden personen. Het bestuur draagt er zorg voor dat iedere nieuwe verbonden persoon (als genoemd in hoofdstuk 5) bij infunctietreding de beschikking heeft over het integriteitsbeleid van het Pensioenfonds. Tevens wordt het integriteitsbeleid bekend gemaakt aan de uitbestedingsrelaties van het Pensioenfonds. Een gewijzigd of nieuw vastgesteld integriteitsbeleid wordt digitaal en/of schriftelijk aan alle personen op wie het beleid van toepassing is gecommuniceerd en besproken.

13. Slotbepalingen

13.1 Het bestuur kan het Integriteitsbeleid te allen tijde wijzigen.

13.2 Dit Integriteitsbeleid is door het bestuur vastgesteld op 4 november 2019 en treedt in werking op 1 januari 2020.

het
nederlandse
pensioen
fonds

